

KOSOVO: SUKOB OKO MASOVNIH GROBNICA

Author: [Berat Buzhala](#)

Novo otkrice leseva srpskih civila moglo bi pogorsati politicku atmosferu pred krucijalne pregovore o konacnom statusu protektorata.

Nedavno otkrice druge masovne grobnice sa telima srpskih civila na Kosovu podstaklo je tenzije pred ocekivane razgovore o konacnom statusu Kosova, zakazane za narednu jesen.

Istrazitelji UNMIK-a otkrili su polovinom maja tela 13 Srba u masovnoj grobnici u Malisevu u centralnom Kosovu.

Strucnjaci za sudsku medicinu kazu da su svi bili u civilnim odelima i da su im ruke bile vezane iza ledja. Veruje se da su ubijeni 1998, na vrhuncu oruzanog sukoba izmedju Oslobojilacke vojske Kosova, OVK, i snaga vlade Srbije.

Otkrice u Malisevu usledilo je posle otkrica masovne grobnice sa lesevima Srba u mestu Voljaka na Kosovu, oko 60 kilometara zapadno od Pristine, u aprilu 2005.

Devet od 24 tela u mestu Voljaka identifikovana su kao nestali Srbi, ali strucnjaci za sudsku medicinu kazu da pretpostavljaju da svi lesevi pripadaju lokalnim Srbima koji su nestali 1998.

Ovo otkrice je podstaklo strahovanja da bi ovo emocijama nabijeno pitanje moglo uvecati tenzije izmedju Pristine i Beograda pred planirane razgovore o konacnom statusu. Spoljni posmatraci naglasavaju da se pitanjem nestalih lica i ranije manipulisalo i da je korisceno kao moneta za potkusurivanje.

U sredistu ovog sukoba je nerazresena sudbina hiljada Albanaca, Srba i drugih lica koja su nestala na vrhuncu sukoba na Kosovu krajem devedesetih. Nista se ne zna o priblizno 2.900 lica. Prema podacima Crvenog krsta, oko 2.400 od ovih lica su Albanci, a oko 700 nealbanci, ukljucujuci i 500 Srba. Razgovori izmedju srpskih i albanskih zvanicnika otezali su se bez razresenja pitanja njihove sudbine, uz mnogobrojne uzajamne optuzbe za lose namere.

Posle prekida od oko godinu dana zbog antirsrpskog nasilja, razgovori izmedju vladinih strucnjaka sa Kosova i iz Srbije nastavljani su u martu 2005. u Beogradu.

Ali, oklevanje da se citava stvar privede kraju nije ograniceno samo na Srbe. Ljutnja zbog navodnog otezanja u Beogradu navela je Albance da zahtevaju da se i oni povuku iz pregovora o preostalim telima.

Albanci su reagovali kada je UNMIK pozvao forenzicke strucnjake iz Srbije da im pomognu u Malisevu i Voljaki, jer njihove albanske kolege nisu bili pozvani u Srbiju da ucestvuju u ekshumaciji tela Albanaca koja su tamo pronadjena.

Albanci zelee da se ubrza povratak tela koja su pronadjena u masovnim grobnicama na lokaciji u Batajnicima, u blizini Beograda, gde je 2001. godine otkriveno 800 tela. Oko 500 tela je vrateno na Kosovo u grupama od po 20 do 40, ali odlaganja u ovom procesu su izazvala frustracije na albanskoj strani.

Nedavno su srpski mediji otkrili da je veliki broj tela Albanaca spaljen u fabrici aluminijuma u Mackatici, na jugu Srbije. Ukoliko se ne ubrza povratak svih ovih tela, Albanske grupe za nestala lica zahtevaju da se uspori i povratak srpskih tela.

Ali Aliburoli, lider Udruzenja porodica nestalih lica, izjavio je da Kosovo treba "odmah da obustavi" pregovore o nestalim licima sa bilo kojim srpskim zvanicnicima koji su bili na funkcijama na Kosovu za vreme sukoba.

"Nasa vlada treba da se povuce iz ovih pregovora", izjavio je, posle susreta sa Komisijom za nestala lica pri vladi Kosova.

Lideri kosovskih Srba, s druge strane, kazu da otkrice srpskih masovnih grobnica u mestima Voljaka i Maliseva menja citavu dinamiku rasprave o zlocinima. Predstavnik Srba, Rada Trajkovic, izjavila je za IWPR da ova otkrica pokazuju da je Zapad pogresio sto je uopste intervenisao na Kosovu. "Medjunarodna zajednica je napravila gresku sa svojom intervencijom na Kosovu 1999. godine, zbog cega smo i dospeli ovde gde smo sada", izjavila je. "OVK je ubijala srpske civile na teritorijama koje je kontrolisala."

Takve tvrdnje zabrinjavaju neke od albanskih lidera. Jakup Krasnici, visoki zvanicnik Demokratske partije Kosova, PDK - nekadasnji clan staba OVK, sa sedistem u Malisevu u vreme kada je ova formacija drzala ovu zonu 1998. godine - izjavio je da nedavno otkrivena tela "mozda pripadaju srpskim vojnicima".

On tvrdi da su ih "njihovi podrzavaoci namerno obukli u civilna odela i sahranili zajedno."

Pred svim ovim znacima pogorsavanja politicke klime zbog pitanja nestalih lica, izvori iz UNMIK-a kazu da strahuju da ce otkrica srpskih masovnih grobnica produbiti tenzije i tako ugroziti izgleda za pregovore o konacnom statusu Kosova ove jeseni.

Ali, Hoze Pablo Barajbar, sef UNMIK kancelarije za nestala lica, ne slaze se sa takvim stavom. "Trenutak kada se masovne grobnice otvaraju nije bitan. Ljudi se moraju suociti sa svojom prosloscu da bi mogli poci napred", kaze on.

Oliver Ivanovic, umereni lider kosovskih Srba, izjavio je da otkrica novih masovnih grobnica ne bi trebalo da imaju uticaja na razvoj politicke situacije na Kosovu.

"Sto se pre individualizuje krivica na obe strane, to su veci izgledi za pomirenje izmedju naroda koji nastavljaju da se kolektivno optuzuju za ono sto se dogodilo za vreme rate", rekao je Ivanovic.

Ali malo je znakova da narod ili politicari iz bilo koje zajednice prihvataju da je krivica za takve zlocine iskljucivo individualna. Dok su sudovi na obe strane u zastoju kada je u pitanju kaznjavanje onih koji su odgovorni za ubistva, cini se da ce osecanja animoziteta podstaknuta otkricem masovnih grobnica nastaviti da rastu. Berat Buzala je izvrsni urednik kosovskog dnevnika "Express".

Location: [Serbia](#)
[Kosovo](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/kosovo-sukob-oko-masovnih-grobnica>